

MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN KESKUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2017

Sisällys

<u>TOIMINTA 2017</u>	3
<u>HALLINTO</u>	4
<u>JÄSENISTÖ</u>	4
<u>TOIMIHENKILÖT</u>	5
<u>JULKAISUT</u>	6
<u>KANSAINVÄLINEN TOIMINTA</u>	7
<u>TOIMINTA ERI AVAINTULOSALUEILLA</u>	8
<u>RUOKA-, RAVITSEMUS- JA KOTITALOUSNEUVONTA</u>	8
<u>MAISEMAN- JA LUONNONHOIDON PALVELUT</u>	14
<u>YRITYSPALVELUT</u>	16
<u>JÄRJESTÖTOIMINTA JA YHTEISÖLLISYDEN VAHVISTAMINEN</u>	20
<u>VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI</u>	25

TOIMINTA 2017

Vuosi 2017 oli Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n 24. toimintavuosi rekisteröityneenä yhdistyksenä. Perustamisvuosi on 1933. Maa- ja kotitalousnaisten Keskus (MKNK) on yleishyödyllinen yhdistys ja valtakunnallisen neuvontajärjestön keskusjärjestö.

Maa- ja kotitalousnaiset on valtakunnallinen ruuan, maaseutumaiseman sekä yritys- palveluiden asiantuntijajärjestö. Strategiakauden 2016–2020 visiona on Maistuva, viihtyisä ja elinvoimainen maaseutu – hyvinvoivat suomalaiset.

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ohjaa ja koordinoi koko järjestön toimintaa. Se huolehtii mm. opetus- ja kulttuuriministeriön valtioneuvoston hakemisesta ja jaosta piirikeskuksiin, valvonnasta, raportoinnista ja tilityksistä. Keskus vastaa myös valtakunnallisten hankkeiden hausta ja hallinnoinnista. Tavoitekeskustelut piirikeskusten kanssa käydään syksyisin.

Toiminnan avaintulosalueita ovat ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonta, maiseman- ja luonnonhoidon palvelut, yrityspalvelut sekä järjestötoiminta. Viestintä sekä Koti ja maaseutu -lehti tukevat avaintulosalueiden tavoitteiden saavuttamista.

Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuosi näkyi vahvasti maa- ja kotitalousnaisten toiminnassa vuonna 2017. Vuotta juhlistettiin Maistuva maaseutu -teemalla. Vuoden aikana maa- ja kotitalousnaiset yhdistyksineen ja jäsenineen järjestivät satoja Maistuva maaseutu - tapahtumia eri puolella Suomea.

Juhlavuosi näkyi erityisesti ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonnassa sekä järjestötoiminnassa. Vuoden aikana järjestettiin satoja tapahtumia eri puolella Suomea. Tapahtumia pidettiin maaseudulla ja kaupungeissa, kylillä, tiloilla, pelloilla, kaduilla ja jopa saunoissa. Suuren suosion saavuttivat kekrikurssit. Myös kesäkuun Impi saunoo -tapahtumat innostivat ihmisiä nauttimaan saunan lisäksi yhteisöllisyydestä. Ruokaneuvontaa toteutettiin myös muissa yleisötilaisuuksissa. Ravitsemussuosituksia jalkautettiin mm. ikääntyneille, lapsille sekä nuorille. Lähiruuan käyttöä edistettiin. Kaikkiaan ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonnalla sekä järjestötoiminnalla tavoitettiin reippaasti yli 100 000 henkilöä.

Maiseman- ja luonnonhoidon palveluissa panostettiin edellisten vuosien tapaan palveluiden ja hankkeiden kehittämiseen. Maisema- ja luonnonhoidon palveluiden sekä ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonnan yhteinen iso ponnistus oli Ruokahukka ruotuun, katse vesistöihin 2017–2019 -hankkeen läpimeno ympäristöministeriössä. Hanke on osa hallituksen Kiertotalouden läpimurto ja puhtaat ratkaisut käyttöön -kärkihanketta. Kolmas Vuoden maisemateko -kilpailu aktivoi jälleen parantamaan maisemia. Kilpailuun saatiin kaikkiaan 50 ehdotusta. Vuoden 2017 maisemateoksi valittiin Vienan reitti Kainuussa.

Yrityspalveluissa keskeisenä asiana oli osaamisen kehittäminen, verkostoituminen ja naisten kannustaminen yrittäjyyteen. Myös Maistuva maaseutu -teemaan sekä maaseutumatkailun vastuullisen toiminnan kehittämiseen panostettiin.

Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen ja piirikeskusten toimihenkilöt tekivät arvokasta työtä erityisesti maaseudun, mutta myös kaupunkien elinvoimaisuuden sekä suomalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Työssämme ovat jälleen vahvasti olleet mukana lukuisat luottamushenkilöt, jotka vapaaehtoisina ovat antaneet aikaansa ja osaamistaan tämän järjestön päämäärien saavuttamiseksi. Lämpimät kiitokset kaikille toimi- ja luottamushenkilöille.

Lämpimät kiitokset myös opetus- ja kulttuuriministeriölle, ympäristöministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, työ- ja elinkeinoministeriölle ja Maaseutuvirastolle ja kaikille muille organisaatioille ja toimijoille, jotka ovat rahoittaneet toimintaamme ja siten mahdollistaneet sen työn, jota olemme valtakunnallisena järjestönä saaneet tehdä tämän yhteiskunnan eteen.

HALLINTO

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n varsinainen kokous

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n varsinainen kokous pidettiin 23.11.2017 Vantaalla Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n toimiston lähellä sijaitsevassa auditoriossa (Faba Arkisto).

Varsinaiseen kokoukseen osallistui 36 virallista kokousedustajaa ja 17 muuta henkilöä. Kokouksen puheenjohtajana toimi Päivi Alanne Lohjalta. Kokouksesitelmän aiheesta ”Kotitalouksien ja ammattitilojen valaistus kestävän kehityksen näkökulmasta” piti myyntipäällikkö Kari Niemenmaa Oy Airam Electric Ab:sta.

Kokouksessa luovutettiin Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen myöntämä Vuoden maisemateko -tunnustus kainuulaisille Pentti Kinnuselle, Pauli Heikkiselle ja Juha Kinnuselle Vienan reitin kunnostustyöstä. Suomussalmen Vängän ja Viiangin kylien maanomistajien työ tukee merkittävästi Vienan reitin kehittämistä kulttuuri- ja luontomatkailukohteena.

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n myöntämä tunnustuspalkinto annettiin toimintavuonna Kainuun Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskukselle. Perusteluissa tuotiin esille piirikeskuksen aktiivinen neuvonta- ja järjestötyö harvaan asutulla alueella. Lisäksi Kainuun maa- ja kotitalousnaiset ovat esimerkillisesti onnistuneet maahanmuuttajien kotouttamisessa.

Hallitus

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n hallitukseen kuuluivat toimintavuonna seuraavat henkilöt:

• puheenjohtaja	yrittäjä, keittiömestari Maija Silvennoinen (Keski-Suomi)
• varapuheenjohtaja	maatalousyrittäjä Riitta Ryhänen (Pohjois-Savo)
• jäsen	yrittäjä Eija Jukkola (Keski-Pohjanmaa)
• jäsen	maa- ja metsätalousyrittäjä Pirjo Luotola (Keski-Suomi)
• jäsen	maa- ja metsätalousyrittäjä Rauni Miettinen (Etelä-Suomi)
• jäsen	kansanedustaja Mirja Vehkaperä (Oulu)
• jäsen, sihteeri	toiminnanjohtaja Mirja Hellstedt

Hallitus kokoontui toimintavuonna kuusi kertaa. Tämän lisäksi pidettiin yksi sähköpostikokous. Hallituksesta erovuorossa olivat puheenjohtaja Maija Silvennoinen ja jäsen Pirjo Luotola. Jäsen Riitta Ryhänen jätti eropyynnön hallituksesta. Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen varsinaisessa kokouksessa 23.11.2017 hallituksen uudeksi puheenjohtajaksi valittiin pääsihteeri Mervi Mäki-Neste (Etelä-Pohjanmaa) vuosiksi 2018–2020. Pirjo Luotolan seuraajaksi valittiin yrittäjä Marttiina Sihvola (Etelä-Savo) vuosiksi 2018–2020. Riitta Ryhäsen tilalle vuodeksi 2018 valittiin maaseutuyrittäjä Tarja Tervo (Kainuu).

JÄSENISTÖ

Jäsenjärjestöt

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n jäseniä ovat ProAgria Keskukset (11 kpl), ProAgria Keskusten Liitto sekä Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry.

Paikallistason toimintayksiköitä, maa- ja kotitalousseuroja, maa- ja kotitalousnaisten osastoja tai muita vastaavia, järjestöllä oli 1 227. Niissä toimi 41 496 maa- ja kotitalousnaista (Vuoden 2016 tieto).

Kunniajäsenet

Kunniajäseniä ovat emäntä Pirkko Kallio (Nivala) vuodesta 2003, maanviljelysneuvos Marja Kallio (Laukaa) vuodesta 2009 sekä maakuntaneuvos Eeva Nurmi (Humpila) vuodesta 2013.

TOIMIHENKILÖT

Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen palveluksessa työskentelivät toimintavuonna seuraavat henkilöt:

- toiminnanjohtaja, päätoimittaja Mirja Hellstedt
- talous- ja hallintopäällikkö Tiina Elttula
- kehityspäällikkö Sanna Hiltunen 15.9.–31.12.2017 (ulkopuolinen rahoitus 2.1.–30.6)
- kehitysjohtaja (maiseman- ja luonnonhoito) Leena Lahdenvesi-Korhonen
- kehityspäällikkö (yrityspalvelut) Miia Nätti 6.4.2017 saakka
- kehityspäällikkö (ruoka, ravitseminen ja kotitalous) Katja Pethman
- vs. viestintäpäällikkö Silja Varjonen 5.9.2017 saakka (viestintäpäällikkö Johanna Kleemolan sijainen)
- järjestöpäällikkö Helena Velin
- toimituspäällikkö Kirsi Väisänen (Koti ja maaseutu -lehti).

Graafista suunnittelua ostettiin ProAgria Keskusten Liitosta, vastuuhenkilönä graafinen suunnittelija Birgitta Salminen.

Jäsenyys / edustus eri toimielimissä ja organisaatioissa

Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen henkilöstö on osallistunut aktiivisesti erilaiseen sidosryhmätyöskentelyyn ja on ollut edustettuina toimintavuonna mm. seuraavissa toimintaryhmissä:

- Alfred Kordelinin säätiön Jaakko Kolmosen rahasto, jäsen Mirja Hellstedt
- Kotitalous- ja kuluttajaneuvottelukunta, jäsenet Mirja Hellstedt ja Katja Pethman
- Kotitalouksien omatoimisen varautumisen järjestötoimikunta (Kova), jäsen Helena Velin
- Luonnonvarakeskuksen koordinoima Arktisuudesta elintarvikeviennin kärki –hanke, jäsen Mirja Hellstedt
- Maaseudun tukihenkilöverkko, ohjausryhmän jäsen Mirja Hellstedt
- Maaseutuverkoston hyvinvointiryhmä, jäsen Helena Velin
- Maatalouskoneiden tutkimussäätiön hallintoneuvosto, jäsen Helena Velin, varajäsen Tiina Elttula
- Maito ja terveys ry, hallituksen jäsen Katja Pethman
- Maitohygienialiiton johtokunta, jäsen Mirja Hellstedt
- Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman seurantakomitea, jäsen Mirja Hellstedt, varajäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen
- Museoviraston luontorinki, jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen
- Museoviraston muinaisjäännösten hoidon asiantuntijarinki, jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen
- Naisjärjestöjen Keskusliitto, MKNK jäsenjärjestö
- Naisten Valmiusliitto, hallituksen jäsen Helena Velin, varajäsen Eeva Nurmi
- Työtehoseuran valtuuskunta, jäsen Mirja Hellstedt
- Työ- ja elinkeinoministeriön Kuluttaja-asiain neuvottelukunta, jäsen Mirja Hellstedt, varajäsen Helena Velin
- Viherympäristöliiton viheralan neuvottelukunta VihNe, jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen
- Viherympäristöliiton puunhalausviikon järjestelytoimikunta, jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen

JULKAISUT

Ammatti- ja järjestölehti KOTI ja maaseutu

Toimituspäällikkö Kirsi Väisänen vastasi lehden suunnittelusta, toimitusprosessista ja yhteyksistä avustajiin ja asiamiehiin. Lehden taittopalvelu ostettiin ProAgrian graafiselta suunnittelijalta Birgitta Salmiselta. Ilmoitusmyynnistä ja yhteyksistä Jaicom Tilaajapalveluun vastasi talouspäällikkö Tiina Elttula. Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen viestintäpäällikkö ja kehityspäälliköt osallistuivat lehden suunnitteluun ja toteutukseen, erityisesti ruokasivujen osalta. Harjoittelija Tuija Hannula kirjoitti useita juttuja.

Toimintavuoden alusta lehti muuttui 48-sivuisesta 60-sivuiseksi. Ilmestymiskerrat harvenivat kymmenestä kahdeksaan. Vuositasolla sivumäärä pysyi täten samana. Lehden tilaajamäärä oli keskimäärin noin 8 208, joista vapaakappaleiden osuus oli 345 lehteä. Lehteä rahoitettiin ensisijaisesti tilausmaksuilla. Yhteistyötä tehtiin Future Crops -hankkeen, Kymppi Maukkaiden, Plastexin, Pure peruna -hankkeen ja SAGA:n kanssa.

Lehdessä käsiteltiin vuoden aikana eri tavoin Suomen juhluvuotta ja itsenäisyyttä. Käsiteltiin myös maahanmuuttaja-aiheita. Peruna oli esillä joka numerossa. Kesäkuussa Impi saunoi, ja se huomioitiin lehdessäkin. Syksypuolella tuotiin esille vaikeuksissa olevien ja yksinäisiksi itsensä tuntevien viljelijöiden tukitoimia. Home-ongelmat ja ympäristöherkkyydestä oli juttupari lokakuun lehdessä. Syksypuolen lehdissä oli myös liikunnan harrastamista tukevia juttuja. Vuoden viimeinen numero oli joulunainen ja tunnelmallinen. Uusina juttutyypeinä joka lehteen tulivat lyhyt ravitsemusaiheita käsittelevä ja pitkä maaseudun koteihin keskittyvä juttu. Mari Mörö aloitti kolumnistina.

Lehden tasoa pidettiin korkeana mm. käyttämällä taitaviksi osoittautuneita toimittajia ja kuvaajia. Lehden toimituspäällikkö kirjoitti osan jutuista. Tarvittaessa kuvituksessa hyödynnettiin kuvapankkien kuvia. Sisältörunko oli pääosin suunniteltu etukäteen varsinkin sesonkiin sitoutuvissa jutuissa.

Lehden ruokaohjeet olivat omien asiantuntijoidemme laatimia, ja osa Pure peruna -hankkeessa tuotettuja. Puheenjohtajamme Maija Silvennoisen ruokapalstasta nautimme joka numerossa. Kauhanvarressa-palsta jatkuu vuonna 2018.

Omiin asiantuntijoihin ja jäseniin pidettiin yhteyttä kysymällä juttuideoita ja palautetta. Lehden Facebook-, Instagram- ja kotisivunäkyvyyteen käytettiin aikaa.

Noin 80 aktiivista asiamiestä markkinoi lehteä. Erilaisia kampanjatarjouksia toteutettiin maa- ja kotitalousnaisten tapahtumissa. Maa- ja kotitalousnaisten, ProAgrian, Faban ja Mtechin henkilökunnalle tarjottiin mahdollisuus tilata lehti puoleen hintaan itselle tai lahjaksi.

Ilmoittelua tehtiin omassa lehdessä, Maatalouskalenterissa ja ProAgrian maakunnallisissa lehdissä. Piirikeskuksia varten tehtiin malli-ilmoitus. Lisäksi tuotettiin tilauslipuke, pöytäpuhuja ja markkinointilehtinen käytettäväksi asiamiesten ja piirikeskusten tekemässä markkinoinnissa sekä lahjakortti nettisivulta tulostettavaksi.

Muut julkaisut ja aineistot

Koti ja maaseutu -lehden lisäksi on tuotettu avaintulosalueittain neuvontatyötä tukevia viestintä- ja markkinointimateriaaleja. Niistä kerrotaan myöhemmin eri avaintulosalueiden toiminnan tulosten raportoinnin yhteydessä.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

The Associated Country Women of the World

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus on Maailman maaseutunaisten, The Associated Country Women of the World eli ACWW:n, jäsen.

Maahanmuuttajien kotouttaminen

Uusien turvapaikanhakijoiden määrä pieneni vuonna 2017 vuodesta 2015, jolloin Suomeen tuli ennätysmäärä turvapaikanhakijoita maailmalla puhjenneen pakolaiskriisin johdosta. Turvapaikkahakemusten purkua riitti vielä vuodelle 2017. Käsitellyistä noin 9 400 hakemuksesta 40 % sai myönteisen päätöksen. Kotouttamistyö jatkui Suomessa monien toimijoiden voimin, sillä vieraisiin oloihin tottuminen vie aikansa. Maa- ja kotitalousnaiset jatkoivat seitsemän piirikeskusten alueella maahanmuuttajien kotouttamistyötä työ- ja elinkeinoministeriön rahoituksella.

Viennin edistäminen

Toimintavuonna jatkettiin vientiä edistävien toimenpiteiden suunnittelua yhteistyössä mm. Luonnonvarakeskuksen (Luke) ja Ruokatieto Yhdistys ry:n kanssa liittyen Arktisuus elintarvikeviennin kärkenä -hankkeeseen. Tavoitteena on ollut tukea yritysten vientivalmiuksia.

TOIMINTA ERI AVAINTULOSALUEILLA

RUOKA-, RAVITSEMUS- JA KOTITALOUSNEUVONTA

Suomen itsenäisyyden juhlaa vietettiin Maistuva maaseutu -teemalla

Maa- ja kotitalousnaiset juhlistivat Suomen itsenäisyyttä Maistuva maaseutu -teemalla. Vuoden aikana maa- ja kotitalousnaiset yhdistyksineen ja jäsenineen järjestivät satoja Maistuva maaseutu -tapahtumia eri puolella Suomea. Maa- ja kotitalousnaisten Keskukseen kehityspäällikkö, järjestöpäällikkö sekä viestintäpäällikkö vastasivat juhlavuoden toiminnan valtakunnallisesta suunnittelusta, johtamisesta, viestinnästä ja arvioinnista. Piirikeskusten asiantuntijat tukivat maakuntatasolla tapahtumien järjestämistä neuvonnalla, koordinoinnilla, materiaaleilla ja viestinnällä. Juhlavuonna avattiin Maa- ja kotitalousnaisten verkkosivuille kokonaisuus www.maajakotalousnaiset.fi/maistuvamaaseutu sekä tehtiin video viestintää tukemaan.

Maistuva maaseutu -teema näkyi maa- ja kotitalousnaisten toiminnassa seuraavasti:

- Kekri – perinteistä sadonkorjuun juhlaa -ruokakursseja sekä muita yhteisöllisyyttä lisääviä osaamisen kehittämisen tilaisuuksia järjestettiin yhteensä 349 kpl ja niille osallistui yhteensä 7 726 henkilöä. Maistuva maaseutu -teeman kekrikurssien lisäksi kurssi- ja luentoaiheina olivat muun muassa kasvisruoka, villivihannekset, terveellinen ja helppo arkirooka, ruisleivän leivonta, gluteeniton leivonta ja muut erityisruokavaliot, säilöntä, joululeivonta, kaaliruuat, kalan käsittely ja valmistus, kotijuustot, makkaran valmistus, ikääntyneiden ravitsemussuositukset ja terveelliset ruokavalinnat, sienet, salaattit ja voileipäkakut.
- Naisvoimaa-viikolla 23.1.–29.1.2017 käynnistettiin itsenäisyyden juhlavuosi (kts. sivu 20)
- Yli 100 Impi saunoo -tapahtumaa järjestettiin 11.6. ja sen tienoilla yli (kts. sivu 20)
- Maistuva maaseutu -markkinoita järjestettiin kaupungeissa, mutta erityisesti kylissä, tiloilla, yrityksissä (kts. sivu 21)
- Makumuistoja mummoille ja papoille –tapahtumia järjestettiin erityisesti palvelutaloissa (kts. sivu 21)
- Maistuva maaseutu -retkiä toteutettiin eri puolella Suomea (kts. sivu 23)

Neuvontaa toteutettiin myös erilaisissa tapahtumissa ja yleisötilaisuuksissa. Maistuva maaseutu -teemojen ohella neuvonnassa jalkautettiin muun muassa ravitsemussuosituksia ikääntyneille, lapsille ja nuorille, edistettiin lähiruuan sekä luonnon- ja luomutuotteiden käyttöä ja maatalousyrittäjien hyvinvointia. Kaikkiaan erilaisia tapahtumia ja tilaisuuksia järjestettiin tai niihin osallistuttiin toimintavuonna 87 kertaa. Neuvonnalla tavoitettiin yli 56 000 henkilöä.

Tärkeä osa maa- ja kotitalousnaisten toimintaa ja osaamisen kehittämistä on ruokapalvelujen järjestäminen ja niihin liittyvän osaamisen lisääminen ja kehittäminen. Ruokapalvelu-osaaminen on osa myös kriisitilanteisiin varautumisen järjestelmää. Toimintavuonna ruokapalveluja toteutettiin ammattilaisten ja vapaaehtoisten yhteistyöllä yli 400 tilaisuudessa, joissa tarjottiin yli 12 000 ruoka- tai kahviannosta.

Rahoitus: opetus- ja kulttuuriministeriö, muu erillinen rahoitus

Tuotekehitys ja osaamisen kehittäminen

Toimintavuoden aikana tuotteistettiin yhteistyössä ruoka-asiantuntijoiden kanssa Superruokaa Suomesta, Pure peruna, Suussa sulavaa suklaasta -kurssit sekä puheenjohtaja Maija Silvennoisen kanssa yhteistyössä Majjan maukkaat kasvisruuat -kurssi. Lisäksi markkinoitiin edelleen muun muassa Kekri – perinteistä sadonkorjuun juhlaa -kurssia sekä Kymmenen villiä vihannesta -kurssia. Ruokakurssien markkinointia tehostettiin Emaileria hyödyntäen.

Maa- ja kotitalousnaisten ruoka-asiantuntijoiden verkostoa ja osaamista vahvistettiin tulevaisuustyöpajassa (tammikuussa 2 pvvää) ja webex-koulutuksilla sekä -kokouksilla (11 kpl). Koulutuksissa ja kokouksissa kehitettiin osaamista muun muassa jakaen ruokaneuvonnan onnistumisia. Lisäksi kehitettiin tuotteita, markkinointia ja myyntiä, sidosryhmä- ja yritysysteistyötä, hanketoimintaa sekä yhtenäisiä toimintatapoja esimerkiksi raportoinnissa. Rahoitus: opetus- ja kulttuuriministeriö, piirikeskukset ja muut mahdolliset rahoituslähteet.

Valtakunnallisen ja alueellisen sidosryhmätyön kautta nostettiin esiin ruokaosaamista erilaisissa tilaisuuksissa ja työryhmissä. Monipuolisella yhteistyöllä viranomaisten ja yritysten kanssa nostettiin esiin ajankohtaisia aiheita ja markkinoitiin palveluja. Esimerkiksi Melan kanssa tehtiin yhteistyötä maatalousyrittäjien ravitsemuksen ja hyvinvoinnin kohentamiseksi.

Ruoka- ja ravitsemusviestintää tehtiin erityisesti sosiaalisen median kautta, verkkosivuilla sekä Koti ja maaseutu -lehdessä.

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus markkinoi valtakunnallisia palveluja kahdella Emailer-kirjeellä keväällä (aiheena erityisesti villivihanneskurssit) ja syksyllä (uudet ruokakurssiaiheet). Ruoka-asiantuntijoita myös ohjattiin ja kannustettiin tarttumaan markkinointiin ja myyntiin aktiivisesti valtakunnallisen markkinoinnin jälkeen. Tulosalueen myyntiin (euroissa) saatiin toimintavuoden aikana miltei 30 % kasvu. Rahoitus: opetus- ja kulttuuriministeriö

Hankkeet ja projektit

Yhteinen keittiö

Yksinäisyys on merkittävä ongelma suomalaisessa yhteiskunnassa. Yhteisöllisyyden muodot ovat muuttuneet, eivätkä kaikki ole päässeet niihin osalliseksi. Tarvitaan matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ja yhteisöllisyyttä luovia tiloja ja toimintoja. Hankkeen tavoitteena on perustaa maakuntiin yhteisiä keittiöitä ja lisätä yhteisöllisyyttä mm. ruoanvalmistuksen avulla. Maa- ja kotitalousnaisten Keskus toimi hankkeessa asiantuntijana ohjausryhmässä ja johtoryhmässä. Hankkeen toimijoille tarjottiin piirikeskusten asiantuntijapalveluja, muun muassa hygieniaoasaamiskoulutusta. Rahoitus: sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö

Ruokahukka ruotuun, katse vesistöihin 2017–2019

Maa- ja kotitalousnaisten ja Vesistökuunnostusverkoston yhteinen Ruokahukka ruotuun, katse vesistöihin -hanke aloitettiin toimintavuonna. Elokuussa alkaneessa hankkeessa valmisteltiin syksyn aikana hankeyhteistyötä, toimintamalleja ja aineistoja sekä suunniteltiin toimintaa ja viestintää. Hankkeen päätavoitteena on tuoda kuluttajille tietoa mahdollisuuksista vaikuttaa ympäristön, erityisesti vesistöjen tilaan omilla valinnoillaan sekä edistää ravinteiden kierrätystä. Lisäksi tavoitteena on vähentää ruokahävikkiä ja aktivoida vapaaehtoista vesienhoitotyötä havainnollistamisen ja positiivisen viestinnän avulla. Vuonna 2018 aloitetaan käytännön toimenpiteet maakunnissa yhteistyössä piirikeskusten ruoka- ja maisema-asiantuntijoiden kanssa. Rahoitus: ympäristöministeriö

Peruna takaisin nuorten lautasille

Maa- ja kotitalousnaisten sekä Haaga-Helia ammattikorkeakoulun yhteisessä Pure peruna -hankkeessa tavoitteena oli lisätä perunan vahvuuksien, ominaisuuksien ja käyttömahdollisuuksien tuntemista erityisesti nuorten ammattikeittiötoimijoiden ja nuorten kuluttajien keskuudessa sekä siten lisätä perunan kulutusta.

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus hallinnoi ja koordinoi hanketta, tuotti siihen materiaalin, koulutti piirikeskusten asiantuntijat tapahtumien ja koulutusten toteuttamiseen sekä vastasi valtakunnallisesta viestinnästä. Vuoden aikana järjestettiin yhteensä 15 Pure peruna -koulutusta pääosin toisen asteen ammattioppilaitoksissa. Opiskelijat olivat suurimmaksi osaksi kokkiopiskelijoita sekä hotelli-, ravintola- ja cateringalan opiskelijoille.

Koulutuksiin osallistui yhteensä 464 opiskelijaa, eli keskimäärin yli 30 opiskelijaa/koulutustilaisuus. Lisäksi koulutusten yhteydessä järjestettiin mahdollisuuksien mukaan infotilaisuus, jolla tavoitettiin myös muita oppilaitosten opiskelijoita. Kaikkiaan oppilaitoksissa järjestetyillä infotilaisuuksilla tavoitettiin yli 1800 henkilöä.

Peruna koettiin oppilaitoksissa tärkeäksi aiheeksi, josta tarvitaan tietoa. Myös terveellisyys, ekologisuus ja lähituotanto kiinnostivat.

Yksi palaute summasi tunnelmat seuraavasti: *"Tapahtuma oli todella kiva! Toi kivan tunnelman luokka yhteisöön. Tällaisia mielenkiintoisia tapahtumia ja luentoja pitäisi olla vaan enemmän. Puhuja teki perunasta hyvin kiinnostavan, mitä mielellään jäi kuuntelemaan. Suosittelen! Tekemistä ja ohjeita. Perunasta huomasin voi tehdä todella paljon eri ruokia ja ihan mitä vaan. Moni nuori kuunteli tarkkaa mitä perunasta sanottiin. Nuorilta tulikin tapahtumasta palautetta, että aiheesta oli tosi paljon tykätty! Kiitos."*

Kuva. Jyväskylässä tutustuttiin monipuoliseen perunaan. Kuva: Mirja Pummila.

Koulutusten lisäksi järjestettiin 20 nuorille suunnattua infotilaisuutta. Tilaisuuksilla tavoitettiin henkilökohtaisella kontaktilla hieman yli 4 700 henkilöä ja infopisteen aiheineen pisti merkille huomattavasti useampi. Sisältönä olivat maistiaiset (esimerkiksi perunanäkkäri), tiedon jakaminen perunasta ja Instagram-kilpailuun osallistumiseen innostaminen. Tilaisuuksia järjestettiin muun muassa oppilaitoksissa sekä sotilaskodeissa.

Hankkeesta viestittiin monipuolisesti. Sidosryhmille kerrottiin hankkeen etenemisestä seitsemällä uutiskirjeellä. Sisäisesti hankkeesta viestittiin koko toteutuksen ajan myös Maa- ja kotitalousnaisten toimihenkilöille koulutuspäivillä, toiminnanjohtajien sekä asiantuntijoiden kokouksissa ja tiedotteissa. Hankkeesta kerrottiin myös Maa- ja kotitalousnaisten joulukuun sidosryhmäkirjeessä, jossa on n. 800 vastaanottajaa.

Hankkeen perustiedot koottiin www.maajakotitalousnaiset.fi -sivustolle ja lisäksi koottiin sivut www.maajakotitalousnaiset.fi/pureperuna, josta löytyy ruokaohjeita ja tietoa perunasta. Maa- ja kotitalousnaisten Facebook-sivuille tehtiin hankkeen aikana 36 päivitystä peruna-aiheella. Kaikkiaan päivitykset tavoittivat yli 60 000 seuraajaa, lisäksi niitä klikattiin, tykättiin tai jaettiin kaikkiaan yli 2000 kertaa.

Instagram-viestintää tehostettiin nuorten kuluttajien infotapahtumiin yhdistetyllä kuvakilpailulla. Kilpailussa tuli kuvata perunaa ja jakaa se Instagramissa tunnisteella #pureperuna. Palkintona arvottiin perunapäivällisen tarvikkeet (arvo 120 euroa). Hankeaikana tunnisteella julkaistiin yhteensä 117 julkaisua, joista 50 suosituimmalla julkaisulla yhteensä 8655 tykkäystä. Lisäksi hankkeen tunnisteella #pureperunaa on julkaistu yksi video, jolla 148 katselukertaa ja kaksi muuta julkaisua.

Perunaserpentiini-video oli 20.11. mennessä katsottu lähes 13 000 kertaa Facebookissa ja miltei 300 kertaa Youtubessa. Yli 700 henkeä oli tykännyt, kommentoinut tai jakanut videota Facebookissa.

Hankkeen viestintä painottui perunaviikolle, jota vietettiin 13.–19.2.2017. Ennen viikkoa tuotettiin napakka ruokavideo perunaserpentiinien teosta, joka löytyy Youtubesta osoitteesta: <https://youtu.be/Z6fx-EHnBoo>.

Perunaviikon yhteisestä mediatiedotteesta sovittiin MTK:n kanssa ja se lähetettiin 9.2. noin 700 mediaan otsikolla Peruna, palaa takaisin lautaselle! Perunaviikolla viestintä keskittyi sosiaaliseen mediaan. Facebookissa julkaistiin 1–2 päivitystä joka päivä. Perunaviikolla ja sen ympärillä tehdyt Facebook-päivitykset tavoittivat yhteensä 38 000 henkilöä. Parhaimmat päivitykset saivat useita kymmeniä jakoja ja tykkäyksiä.

Koti ja maaseutu -lehden kaikissa vuoden 2017 numeroissa (8 kpl) julkaistiin hankkeeseen liittyvä ja perunan käyttöön innostava artikkeli resepteineen. Lehdellä on noin 10 000 lukijaa.

Juttuja tuotettiin tai aineistoa lähetettiin kevään aikana seuraaviin lehtiin: Maaseudun Tulevaisuus, Tuottava peruna, Kotitalous ja ProAgrian asiakaslehdet Maaviesti, Itua, Itä-Suomi, Keski-Pohjanmaa ja Satoa. Myös Uutta kasvua perunasta / Myllymäen perunan asiakaslehti lähestyi ja toivoi aineistoa lehteensä.

Piirikeskusten viestinnän tueksi tehtiin tiedotepohja, jolla he pystyvät lähestymään alueellisia medioita. Mediaosumia alueellisista koulutus- ja infotilaisuuksista saatiin tietoon yhteensä 10 kpl.

Maa- ja kotitalousnaisten oman viestinnän lisäksi tehtiin blogiyhteistyötä. Kampanjaan valitut kaksi bloggaajaa toteuttivat yhden blogipostauksen, yhden Facebook-noston sekä yhden Instagram-noston omilla kanavissaan. Blogipostaukset löytyvät osoitteista: <http://www.naag.fi/fi/2017/10/24/vaarinyymarretty-peruna/> ja <http://www.jossecret.com/healthy-comfort-food-potato-wedges/>

Blogipostausten uniikit viikkolukijat olivat tässä yhteistyössä yhteensä 7 093 ja sivulatauksia oli yhteensä 19 325. Potentiaaliset katselut tässä sisältöyhteistyössä oli yhteensä yli 160 000.

Future Crops - uusia kasvilajeja tuotantoon

Luonnonvarakeskus Luken ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa toteutettiin Future Crops – Uusia kasvilajeja tuotantoon. Tietoa ja elämyksiä kysynnän ja liiketoiminnan tueksi - hanketta. Sen keskeisenä tavoitteena on ollut edistää erikoiskasvien tuotantoon, jatkojalostukseen ja raaka-aineen käyttöön liittyvän tiedon välitystä tapahtumien avulla sekä vahvistaa erikoiskasvikulttuuria mm. keräämällä ruuanvalmistusohjeita ja perinnetietoa sekä järjestämällä maistiaistapahtumia. Hanketta on toteutettu Hämeen, Uudenmaan, Pirkanmaan, Varsinais-Suomen ja Pohjanmaan alueilla. Maa- ja kotitalousnaisten keskuksen edustajina hankkeissa ovat olleet kehityspäällikkö, järjestöpäällikkö ja toiminannajohtaja ja piirikeskuksista Etelä-Suomen ja Länsi-Suomen maa- ja kotitalousnaisten ruoka-asiantuntijat.

Toimintavuonna on oltu mukana Mitä ihmettä Suomessa viljellään ja syödään? -FutureCrops-hankkeen aloitusseminaarissa Loimaalla 31.3. aiheella Miltä kasviraaka-aineet maistuvat? Asiantuntijana Mari Mäenpää, Länsi-Suomen Maa- ja kotitalousnaiset, 7.4. Helsingissä järjestetyillä Kevätmessuilla Etelä-Suomen ruoka-asiantuntija Suvi Malin ja Maa- ja kotitalousnaisten keskuksen järjestöpäällikkö Helena Velin valmistivat, maistattivat ja esittelivät erikoiskasveista valmistettuja tuotteita. 6.7. Etelä-Suomen maa- ja kotitalousnaisten ruoka-asiantuntija Outi Penttilä osallistui Inkoossa järjestettyyn Peltopäivä 2017 -tapahtumaan, jossa esittelyssä oli tattarista, härkäpavusta ja kuminasta valmistettuja tuotteita. Ruoka-asiantuntijat ovat myös tuotteet erikoiskasveihin liittyvää reseptiikkaa, jota on hyödynnetty em. tilaisuuksissa, hankkeen nettisivuilla sekä Koti ja maaseutu -lehdessä. Rahoitus: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020 (Uudenmaan, Hämeen, Pirkanmaan ja Pohjanmaan ELY-keskukset).

Terveyttä edistävät välipalat koululaisille kotien ja koulujen yhteistyönä

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus jätti tarjouksen maa- ja metsätalousministeriön tarjouskilpailuun liittyen Terveyttä edistävät välipalat koululaisille kotien ja koulujen yhteistyönä -palveluun. MMM päätti hankkia palvelun Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:ltä. Projektin tavoitteena oli tuottaa ruokakasvatukseen hyviä, juurtuvia käytäntöjä ja toimintamalleja, joilla edistetään sitä, että oppilaat nauttivat terveyttä edistäviä välipaloja ja lisäävät kasvien käyttöä osana kouluateriaa ja välipaloja niin koulussa kuin kotonakin. Lisäksi tavoitteena oli kouluruokailun hyödyntämistä monialaisena oppimiskokemuksena. Projekti käynnistyi lokakuussa toimintamallien suunnittelulla yhteistyössä viiden piirikeskuksen asiantuntijan kanssa. Projekti jatkuu 31.5.2018 saakka.

Toimintavuonna jatkettiin aktiivisesti mm. suomalaisten hyvinvointia edistävien hankkeiden hakemista, joiden tavoitteena oli palvella myös piirikeskuksia.

Viestintä ja yritys yhteistyö

Viestinnän ensisijainen nosto vuonna 2017 oli Maistuva maaseutu -kampanja, joka liittyi itsenäisyyden juhlavuoteen. Lisäksi viestittiin Ruokaneuvot-konseptin sisältöjä sekä ajankohtaista hankkeista ja tuotteista, mm. ruokakursseista. Teemoja tuotiin esille aktiivisesti mediaviestinnässä sekä verkko- ja someviestinnässä erillisen viestintäsunnitelman mukaan. Tavoitteena oli tuoda esiin Maistuva maaseutu -kampanjaa yhteisöllisyyden lisääjänä. Lisäksi tuotiin esiin ruoka-asiantuntijoiden osaamista sekä työn merkitystä suomalaiselle ruokakulttuurille ja hyvinvoinnille.

Ruokaneuvot-konseptilla tuotettiin 8 kertaa vuodessa sesonginmukainen reseptikokonaisuus kuvineen. Kokonaisuuksia hyödynnettiin mm. mediatiedottamisessa, Koti ja maaseutu - lehdessä, nettisivuilla ja sosiaalisessa mediassa (mm. Pinterest, Facebook, Instagram ja Twitter). Ruokaneuvot-kokonaisuus on osa ruoka-asiantuntijuuden brändäystä. Rahoitus: opetus- ja kulttuuriministeriö.

Mämmien (ja ämmien) yö

Toimintavuonna jatkettiin yritysysteistyötä näkyvyyden ja tunnettuuden lisäämiseksi. Kymppi-Maukkaat Oy:n kanssa toteutettiin Suomi100 -juhlavuoden tapahtuma Mämmien (ja ämmien) yö. Tapahtumat järjestettiin Seinäjoella 5.4., Savonlinnassa ja Hämeenlinnassa 6.4. sekä Messukeskuksessa Kevätmessujen yhteydessä 6.4. Maakuntien tapahtumissa oli yli 230 kävijää yhteensä. Messukeskuksessa näytöskeittiön mämmishottien, -tikkujen ja -pirtelön valmistusta seurasi muutamia kymmeniä ihmisiä ja Facebookin livelähetystä katsoi yli 500 seuraajaa. Mämmien (ja ämmien) yö -tapahtumista viesti myös Syödään yhdessä -verkosto mm. omalla videolla. Lisäksi tehtiin opastusvideo mämmin valmistuksesta. Videota on katsottu Youtubessa 1 420 kertaa ja Facebookissa yli 7 000 kertaa.

Medianäkyvyyttä saatiin mm.: IS.fi (<http://www.is.fi/ruokala/ajankohtaista/art-2000005157312.html>), Ylen aamu tv:ssä 6.4., Ylen puoli seitsemän -ohjelmassa 6.4., Hämeen Sanomissa (<http://www.hameensanomat.fi/uutiset/kanta-hame/326969-vetta-ruismallasta-ja-ruisjauhoja>), Savon Sanomissa, Iskelmä radiossa (Savo) ja Huomenta Suomi -lähetyksessä (ELO-säätien Sini Garam puhumassa). Some tavoitti kymmeniä tuhansia ihmisiä.

Iso medianäkyvyys tv-ohjelmien kautta, lehdissä vähemmän kirjoittelua. Loppuuko määmi kaupoista? <http://www.is.fi/kotimaa/art-2000005168823.html>. Mämmin kysynnässä tapahtuneen selvän kasvun syitä on pohdittu Saarioinen Oy:ssä. Yhtenä selittävänä tekijänä on pidetty käynnissä olevaa Suomen satavuotisjuhlavuotta. – Suomalaisista ruokakulttuuria on nostettu tiedotusvälineissä esille. Mämmin suosioon on voinut vaikuttaa myös käynnissä oleva kasvis- ja vegaanibuumi. Määmi itsessään on vegaaninen tuote. Mitään faktatietoa meillä ei kysyntään vaikuttaneista asioista kuitenkaan vielä ole, Joutsen pohtii.

Parasta arjessa -projektissa arkipäivän taitoja nuorille

Myllyn Paras Oy:n kanssa toteutettiin yhteistyö, jossa Maa- ja kotitalousnaisten asiantuntijat pitivät 36 ruoanvalmistustyöpajaa tuetun asumisen yksiköissä, lasten- ja nuorten -kodeissa ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten työpajoissa. Myllyn Paras Oy:n kanssa tuotettiin yhteistyössä materiaali tilaisuuksiin ja osallistujat saivat mukaansa tuotepaketin. Palautteiden perusteella tällaiselle taitoja ja yhteisöllisyyttä lisäävälle toiminnalle on selkeä tarve.

Yhteistyötä suunniteltiin ja neuvoteltiin syksyllä myös Saga-ruuanvalmistuspapereiden kanssa. Melalle tarjottiin asiantuntijapalveluja hyvinvointitapahtumiin kolmessa maakunnassa. Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen edustaja koordinoi Melan kanssa tehtyä yhteistyötä.

MAISEMAN- JA LUONNONHOIDON PALVELUT

Tuotekehitys ja osaamisen kehittäminen

MKN maisemapalveluille muodostettiin seuraavat kolme valtakunnallista palvelukehitysryhmää: 1. kulttuuriympäristö ja maisema, 2. luonnonmonimuotoisuus sekä 3. rannat ja vesiympäristö. Ryhmissä arviointiin maiseman- ja luonnonhoidon nykyisiä palveluita ja tuotteita sekä arvioitiin tulevaisuuden tarpeita ja vaihtoehtoja tulevaisuuden palveluratkaisuiksi. Kehitystyön tavoite oli vahvistaa asiantuntijoiden osaamista ja yhteistyötä yli keskusrajojen ja tukea asiantuntijoiden erikoistumista. Palveluryhmissä sovittiin myös maisemapalveluiden viestinnästä ja teemakampanjoinnista.

Palvelukehitystyö lisäsi asiantuntijoiden ja maakuntien välistä yhteistyötä. Ryhmissä koottiin yhteiset referenssit ja uudistettiin maisemapalveluiden yleisesite. Palvelukehitysryhmät kokoontuivat vuoden aikana kaksi kertaa. Palvelukehitystä toteutettiin piirikeskusten rahoituksella. Palvelukehitysryhmät jatkavat toimintaansa myös vuonna 2018.

Vuoden maisemateko -kilpailua kehitettiin edelleen yhdessä maisema-asiantuntijoiden kanssa. Laadittiin esittelyvideo ja markkinointimateriaalia kilpailun tunnettavuuden lisäämiseksi. Maisemateon valinnan ohjeistusta tarkennettiin kilpailuehdotusten vertailun yhtenäistämiseksi. Fingridin kanssa tehtiin yhteistyötä voimajohtoalueiden perinnemaisematuen tuotekehityksestä ja luonnon monimuotoisuuden hoidon edistämisessä.

Maisema-asiantuntijoille järjestettiin kahdet koulutuspäivät, joista toinen oli piirikeskusten ja Maa- ja kotitalousnaisten Keskusten välinen Tulevaisuus-työpaja asiantuntijoiden erikoistumisen ja erityispiirteiden esille nostamiseksi ja yhteistyön vahvistamiseksi. Toiset koulutuspäivät pidettiin opintomatkana Pohjois-Pohjanmaalle Liminkaan ja Hailuotoon. Vuoden aikana järjestettiin kuusi webex-koulutusta ajankohtaisista ja asiantuntemusta syventävistä aiheista. Koulutuksilla ja tapaamisilla lisättiin asiantuntijoiden yhteistyötä, verkostoitumista ja toisilta oppimista. Maisema-asiantuntijat osallistuivat myös useisiin ympäristöhallinnon ja museotoimijoiden järjestämiin kulttuuriympäristön koulutus- ja neuvottelupäiviin. Osaamisen kehittämistä toteutettiin opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella.

Kolmannen kerran järjestetty Vuoden maisemateko -kilpailu "Itsenäisyyden merkit maisemassa" oli osa Suomi 100 -juhlavuoden toimintaa. Kilpailun suojelijana toimi ministeri Kimmo Tiilikainen. Kilpailuun saatiin kaikkiaan 50 ehdotusta, joista valittiin 16 alueellista voittajaa. Maisemateot olivat hyvin esillä paikallismedioissa. Alueellisista voittajista Vuoden 2017 maisemateoksi valittiin Vianan reitti Kainuussa. Vuoden maisemateon valitsivat opetusneuvos Kirsi Lähde opetus- ja kulttuuriministeriöstä, ympäristöneuvos Tapio Heikkilä ympäristöministeriöstä, järjestöpäällikkö Liisa Lohtander Suomen Kotiseutuliitosta,

kehitysjohtaja Leena Lahdenvesi-Korhonen, toiminnanjohtaja Mirja Hellstedt ja toimituspäällikkö Kirsi Väisänen Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksesta. Kilpailu jatkuu myös vuonna 2018. Kilpailua toteutettiin opetus- ja kulttuuriministeriön tuella.

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus myönsi Pentti Kinnuselle, Pauli Heikkiselle ja Juha Kinnuselle Vuoden maisemateko -tunnustuksen esimerkillisestä, monipuolisesta ja pitkäjänteisestä maisemanhoitotyöstä. Suomussalmen Vängän ja Viiangin kylien maanomistajien työ tukee merkittävästi Vianan reitin kehittämistä kulttuuri- ja luontomatkailukohteena.

Kuva. Vuoden 2017 maisemateko -palkinnon luovutti Pentti Kinnuselle Maa- ja kotitalousnaisten Keskusten puheenjohtaja Maija Silvennoinen.

Hankkeet

Elävää maaseutua taajamiin

Toimintavuonna käynnistyneessä Elävää maaseutua taajamiin -hankkeessa selvitetään ja kootaan toimintamalli, kuinka päiväkodin tai koulun läheisen julkisen viheralueen tai muun luonnonmukaisen alueen hoito voidaan toteuttaa laiduntaen. Toimintamallissa tuodaan esille, millaisia sopimuksia kunta tai muu maanomistaja voi solmia maatalousyrittäjän kanssa, mitä maatalousyrittäjän tulee huolehtia ennen eläinten siirtoa, millaiset aidat ja porttijärjestelmät soveltuvat julkisille viheralueille, kuinka aitojen rakentaminen ja eläinten siirto voidaan toteuttaa, kuinka laiduntavat eläimet kohteelle valitaan, kuinka eläinten valvonta järjestetään ja kuinka mm. eläinten hyvinvoinnista huolehditaan. Hankkeen tavoitteena on tuoda esille käytännönläheisen toimintatavan ja kokemuksen avulla, kuinka yhteisten, keskeisten, viheralueiden luonnon monimuotoisuuden ja hoidon edistäminen laidunnuksella on mahdollista. Toimintamalli lisää läheisen kulttuuriympäristön arvostusta, lapset ja nuoret jakavat yhteisesti oppimaansa myös lähiympäristöön ja kotiin. Maatalousyrittäjille avautuu uusia mahdollisuuksia maisemanhoitoyrittäjyyden mahdollisuuksiin. Hanketta toteutetaan 1.6.2017-31.12.2018. Hanketta rahoittaa ympäristöministeriö ja Keski-Suomen ELY-keskus ympäristökasvatuksen ja -valituksen hankevaroista.

Ruokahukka ruotuun, katse vesistöihin 2017–2019

Maa- ja kotitalousnaisten ja Vesistökuunnostusverkoston yhteisen Ruokahukka ruotuun, katse vesistöihin -hankkeen päätavoitteena on tuoda kuluttajille tietoa mahdollisuuksista vaikuttaa ympäristön, erityisesti vesistöjen tilaan omilla valinnoillaan sekä edistää ravinteiden kierrätystä. Tavoitteena on vähentää ruokahävikkiä ja aktivoida vapaaehtoista vesienhoitotyötä havainnollistamisen ja positiivisen viestinnän avulla.

Hankkeessa jalkautetaan myös vuonna 2016 laadittua Rannat kuntoon -toimintamallia, missä rantojen kunnostusta suunnitellaan ja toteutetaan laajalla yhteistyöllä maaseudun maanomistajien, asukkaiden ja sidosryhmien kanssa. Ympäristöministeriö rahoittaa hanketta Ravinteiden kierrätyksen edistämistä ja Saaristomeren tilan parantamista koskevasta ohjelmasta. Hanke toteuttaa hallituksen Kiertotalouden läpimurto ja puhtaat ratkaisut käyttöön -kärkihanketta. Hanketta toteutetaan vuoden 2019 loppuun saakka.

Viestintä

Valtakunnallinen ja alueellinen sidosryhmätyö on kulttuuriympäristöalalla tärkeää. Maa- ja kotitalousnaisten Keskus osallistuu aktiivisesti useiden kulttuuriympäristöä koskevien valtakunnallisten työryhmien toimintaan. Maa- ja kotitalousnaisten Keskus välitti aktiivisesti tietoa maisema-asiantuntijoille eri sidosryhmien ja työryhmien sekä hankkeiden ajankohtaisista asioista.

MKN maisemapalveluiden toiminnasta koottiin kolme valtakunnallista Maisemaviesti-uutiskirjettä. Maisemapalvelut osallistuivat ja luennoivat useilla kulttuuriympäristön hoitoa koskevilla ympäristöhallinnon ja museotoimijoiden valtakunnallisilla koulutus- ja neuvottelupäivillä ympäri Suomea.

Kulttuuriympäristönhoidon ajankohtaisista teemoista viestittiin aktiivisesti sosiaalisen median kanavilla. Fingridin uudesta perinnemaisematuesta sekä mm. maatalouden ympäristökorvauksen ympäristösopimuksia sekä NEUVO2020-tuotetta ”Maisema- ja luontokohteiden kartoitus ja neuvonta” markkinoitiin aktiivisesti maanomistajille, yhdistyksille ja maatalousyrittäjille.

YRITYSPALVELUT

Tuotekehitys ja osaamisen kehittäminen

Maa- ja kotitalousnaisten yritysasiantuntijoille järjestettiin valtakunnalliset koulutuspäivät 17.–18.1. yhteistyössä muiden avaintulosalueiden kanssa. Ensimmäisenä koulutuspäivänä järjestettiin tulevaisuustyöpaja. Toinen päivä liittyi ajankohtaisiin asioihin sekä yhteistyöhön mm. Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran kanssa ja viennin näkökulmasta yhteistyöhön Suomen Merimieskirkon kanssa.

Toimintavuoden aikana yritysasiantuntijoille järjestettiin 12 webex-kokousta/-koulutusta, joissa käsiteltiin mm. suoramyynäntiin liittyviä asioita, arvioitiin ja kehitettiin yhteistyössä Eviran kanssa heidän tuottamiaaan, pk-yritysten ja ravintolan perustamiseen ja toiminnan kehittämiseen sekä maatilalla elintarvikkeiden käsittelemiseen ja myynnin aloittamiseen liittyviä oppaita ja ohjeistuksia, kehitettiin valtakunnallista Portaata yrittäjäksi -valmennusta, tarkennettiin juhlavuoden Maistuva maaseutu -teeman sisällön toteutusta, suunniteltiin Osta tilalta -päivän sisältöä ja valtakunnallista koulutuskieruetta yhteistyössä Eviran, Ruokatiedon ja Kuluttajaliiton kanssa.

Yhteistyössä Oulun Maa- ja kotitalousnaisten yritysasiantuntijan kanssa tuotettiin malli ja koulutusmateriaali Portaata (nais)yrittäjäksi -valmennukseen. Valmennuksen ja sitä tukevan koulutusmateriaalin aihealueita olivat mm. yrittäminen ammattina, yrityksen suunnittelu ja perustaminen, talouden hallinta, markkinointi ja myynti sekä johtaminen. Malli ja materiaali välitettiin kaikkiin piirikeskuksiin valtakunnallisesti hyödynnettäväksi.

Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran Neuvontaa ja vientiosaamista elintarvikealan pk-yrityksille -hankkeessa, joka pohjautuu hallitusohjelman kärkihankkeisiin, on tuotettu neuvontamateriaalia maataloille, elintarvikealan pk-yrityksille ja ravintoloille. Maa- ja kotitalousnaisten yritysasiantuntijat ovat olleet aineiston tuottamisessa mukana kommentoimalla aiheistoja yhteistyössä Eviran asiantuntijoiden kanssa. Rahoitus: opetus- ja kulttuuriministeriö

Naisten kannustaminen yrittäjyyteen

Yrittäjyydestä kiinnostuneille naisille tarjottiin matalan kynnyksen Portaata (nais)yrittäjäksi -valmennusta Etelä-Savon, Etelä-Suomen, Kainuun, Keski-Suomen, Länsi-Suomen, Oulun ja Pohjois-Karjalan piirikeskuksissa. Oulun piirikeskus toimi valmennuksen ja materiaalin pilottialueena. Pilotista saadut palautteet olivat erittäin hyviä sisältäen mm. seuraavia kommentteja:

- ”Sain muistinvirkistystä monista perusasioista. Hyvää mieltä ja innostusta alkaa taas suunnitelmia laatimaan.”
- ”Paljon infoa jtn jäi varmaan takkiin, jtn pitää vielä tarkentaa / kysyä uudestaan. Oli hyvä tehokas paketti.”
- ”Hyvä päivä, sain juuri sitä tietoa, mitä odotin. Oli paljon tietoa varsinkin lopussa. Sulattelua ja pohtimista vaatii. Kiitos!”
- ”Sain paljon tutkimisen aihetta :) Mistä aloittaisin, toivottavasti saan sinulta paljon linkkejä sivuilta. Kiitos :)”

Valmennus koostui viidestä eri tavoin teemoitetusta toteutuskerrasta. Pienryhminä toteutettujen valmennusten tavoitteena on ollut tarjota tiedon lisäksi kannustusta, vertaistukea ja mahdollisuutta mentor-valmennukseen yrittäjäpolulla. Maa- ja kotitalousnaisten Keskus oli mukana valmennuksen ja aineiston suunnittelussa. Rahoitus: opetus- ja kulttuuriministeriö, yksityisrahoitus.

Maistuva maaseutu -tapahtumat juhlistivat Suomen itsenäisyyden juhlaa

Juhlavuoden kunniaksi järjestettiin yhteistyössä maaseudun pienten yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa erilaisia tapahtumia ja tilaisuuksia, joissa tuotiin esille Maistuva

maaseutu -teemaa. Maa- ja kotitalousnaisten Keskus sekä piirikeskukset tukivat tapahtumien järjestämistä neuvonnalla, koordinoinnilla, materiaaleilla ja viestinnällä. Tällaisia tapahtumia järjestettiin esimerkiksi Kainuussa Nälkämaan markkinoiden, Keski-Suomen Ween Maan Wiljaa -tapahtuman yhteydessä sekä muissa piirikeskuksissa Osta tilalta -päivässä 16.9.2017.

Maakunnissa palkittiin Maistuva maaseutu -tunnuksella sellaisia maaseudun yrityksiä, jotka ovat panostaneet yhteistyöhön, tuotekehitykseen, osaamisen kehittämiseen tai muuhun kehitystyöhön. Seuraavat yritykset saivat toimintavuonna Maistuva maaseutu -tunnuksen:

- Etelä-Savo: Vierulan tila, Tiina ja Mikko Kohonen, Mäntyharju. Tilalla viljellään kasvihuoneissa ja avomaalla marjoja, vihanneksia ja juureksia. Ollut mukana luomassa lähiruokarengasta tuottajineen ja asiakkaineen. Satokaudella 24/7 auki oleva, itsepalveluun perustuva kioski.
- Etelä-Suomi, Etelä-Karjala: Innalanmäen tila, Nina Lappalainen ja Simo Vitikainen, Taipalsaari. Tilalla kasvatetaan ylämaankarjaa, joka myydään asiakkaille jäljitettävänä laatulihana.
- Etelä-Suomi, Häme: Inkalan kartano, Leila Ylitalo Hattula. Bed & breakfast -toimintaa, juhlien järjestäminen, retkiryhmien vierailut ja kokousasiakkaiden huolenpito viihtyisässä ympäristössä.
- Etelä-Suomi, Kymenlaakso: Aholafarm, Tuula ja Jukka Ahola, Kitula, Hamina. Juhla-, kokous- ja monipuoliset ohjelmapalvelut sekä koneurakointia.
- Etelä-Suomi, Pirkanmaa: Suttisen tila, Erja Rissanen ja Simo Laakso, Laitikkala, Pälkäne. Marjojen ja vihannesten viljely. Tilamyymälä, jossa on myynnissä myös muiden lähialueen tuottajien tuotteet.
- Etelä-Suomi, Uusimaa: Bovikin Luomutila, Ülle ja Sebastian Nurmi Snappertuna, Raasepori. Tilalla kasvatetaan suomenlampaita ja itäsuomenkarjaa eli kyyttöjä. Tila on ansioitunut myös maisemanhoidossa.
- Kainuu: Korpikatraan lammastila, Saija Helttunen ja Mikko Mattila, Näljänkä, Suomussalmi. Karitsan-, ankan-, kanin- ja kukonpojanlihan sekä lampaanvillan tuotanto ja myynti. Eläinten ruokien ja kerintäkoneen terien myynti sekä terien teroituspalvelu.
- Keski-Suomi: Jukolan Juusto Oy, Matti Liisa ja Karoliinan Kestikievari, Pirjo Soilu, Leivonmäki, Joutsa. Yritykset toimivat samassa liikekiinteisössä 4-tien tuntumassa. Jukolan juusto tuottaa Aito Cheddar -juustoa oman tilan aamumaidosta ja Karoliinan Kestikievari tarjoaa kahvilapalveluja ja herkullisia leivonnaisia sekä myy lähiruokaa.
- Länsi-Suomi: Karviaisten tila, Katriina ja Martin Klinckowström, Angelniemi, Salo. Tuottaa ja jatkojalostaa härkäpapua ja edistää sen käyttöä.
- Oulu: Isokenkäisten Klubi, Katja Vira ja Sirpa Kämäräinen, Särkiluoma, Kuusamo. Yritys tarjoaa vierailleen majoitusta ja maukasta kotiruokaa sekä sauna- ja luontoelämyksiä.
- Pohjois-Karjala: Maijan juhla- ja pitopalvelun, Maija Timonen, Kitee. Juhla- ja pitopalvelu, jossa hyödynnetään paikallisia raaka-aineita. Yritys on vahvasti mukana Karelia à la carte -verkostossa.
- Pohjois-Savo: Iltalypsy, Kirsi, Jari ja Eetu Tikkanen, Kiuruvesi. Kahvila-, ravintola- ja leipomotoimintaa sekä juhlapalvelu. Vahvaa kehittämistä ja verkostoitumista. Luonnon-yrtyttäjä sisältävällä Willimaku-tuotepiheellä tavoitellaan kansainvälisiä markkinoita. Rahoitus: opetus- ja kulttuuriministeriö, yksityisrahoitus

Kuva. Taipalsaarelaisen Innalanmäen tilan Nina Lappalainen ja Simo Vitikainen vastaanottamassa Maistuva maaseutu -tunnustusta.

Yhteistyö sidosryhmien kanssa

Osta tilalta -päivä 16.9.

Osta tilalta! -päivää vietettiin 16.9.2017. Ko. päivänä 200 tilaa eri puolella Suomea myi öman tilansa tuotteita. Osta tilalta! -päivän järjestelyissä ovat mukana Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020 ja Maaseutuverkostopalvelut, Turun yliopiston Brahea-keskuksen Lähiruuan koordinaatiohanke, Aitojamakuja.fi, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ja Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC, Maa- ja kotitalousnaiset, Marttaliitto, Marthaförbundet ja 4H-liitto.
Rahoitus: opetus- ja kulttuuriministeriö

Yhteistyö K-Citymarket Helsinki Eastonin kanssa

Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen edustaja ja yritysasiantuntijat tekivät yhteistyötä monien maakunnallisten ja valtakunnallisten sidosryhmien kanssa. Yhdeksi uudeksi yhteistyökumppaniksi tuli mm. Helsingissä lokakuussa avattu K-Citymarket Helsinki Easton. Ko. citymarketin maakuntaosaston hyllyihin suuri osa tuotteista valittiin Maa- ja kotitalousnaisten yritysasiantuntijoiden avustuksella. Rahoitus: opetus- ja kulttuuriministeriö

Kuva. Lapin maakuntahyllyt Citymarket Eastonissa.

Hankkeet

Toimintavuonna suunniteltiin maaseutumatkailun vastuullisuuteen liittyvää hanketta HELMI- Maaseutumatkailuyritysten portaat kohti vastuullisuutta. Hanke sai vuoden lopussa myönteisen rahoituspäätöksen Hämeen ja Uudenmaan ELY-keskuksista. Vuoden 2018 alussa alkanutta hanketta rahoitetaan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta 2014-2020. Kohdealueina ovat Uusimaa, Päijät-Häme ja Kanta-Häme.

Toimintavuonna suunniteltiin myös muita matkailuun liittyviä hankkeita, joihin rahoituspäätökset saadaan vuoden 2018 puolella.

Viestintä

Viestinnän nostoja vuonna 2017 olivat Maistuva maaseutu -kampanja, Osta tilalta! -päivä, Portaat naisryhtäjäksi -valmennus ja valtakunnallinen yhteistyö K-Citymarket Helsinki Eastonin kanssa. Ko. teemoja tuotiin aktiivisesti esille Maa- ja kotitalousnaisten sekä ProAgrian sisäisessä viestinnässä, mediaviestinnässä ja verkko- sekä someviestinnässä.

JÄRJESTÖTOIMINTA JA YHTEISÖLLISYYDEN VAHVISTAMINEN

Naisvoimaa-viikkoa vietettiin 23.–29.1.2017.

Alkuperäisenä tarkoituksena oli, että yhdistykset järjestävät äänestyksen oman alueen maistuvimmista maaseudun elintarvikkeesta tai muusta ruokatuotteesta. Samassa yhteydessä tuodaan paikallisia tuottajia ja yrittäjiä. Ajatuksena oli myös nostaa Suomi 100 -juhlavuoden kunniaksi ”Maistuva maaseutu” -mehumalja, jonka mehu on tehty oman maakunnan metsistä tai omista puutarhoista kerätyistä marjoista tai oman maakunnan yrittäjän tuottamasta mehusta. Yhdistystoiminta käynnistyi vähitellen vuoden alussa ja varsinaiset yhdistysten järjestämät äänestystapahtumat jäivät vähäisiksi. Asia jalostui kuitenkin Etelä-Savon piirikeskuksessa aloitteesta maakunnan Maistuva maaseutu -yrityksen valinnaksi, jota lähes kaikki piirikeskukset seurasivat pitkin vuotta.

Impin päivänä saunottiin ja nautittiin luonnonantimista

Impin päivänä 11.6. (tai sen läheisyydessä) piirikeskukset ja yhdistykset järjestivät alueillaan Impi saunoo -tapahtumia, joista saatiin ennakoilmoittautumisia lähes sadasta tapahtumasta. Palautekyselyyn saatiin vastaukset hieman yli puolelta ennakkoon ilmoitetuista tapahtumista. Osallistujia oli palautteissa ilmoitetuissa tilaisuuksissa yli 750, joten Impin saunoihin voidaan arvioida osallistuneen ainakin 1 500 henkilöä.

Impi saunoo -tapahtumiin yhdistettiin monenlaista asiaa ja toimintaa kuten esimerkiksi liikuntaa, leikkejä, turvesaunoja, yrttialkakylpyjä sekä muuta hemmottelua. Jopa maaleja keiteltiin ja sauna maalattiin. Välillä pulahdettiin uimaan. Luonnonyrteihin tutustuttiin ja niitä tunnustettiin. Yrttien aromeista nautittiin erilaisissa herkullisissa tarjoiluissa. Arktiset Aromit ry:n tuottamaa saunoesitettä hyödynnettiin tapahtumassa ahkerasti ja esitteen saunavisuaalisia kisaletti. Monia mukavia yhteisiä hetkiä vietettiin ja rentouduttiin yhdessä. Keski-Suomen maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus järjesti Impi saunoo -tapahtuman maailman suurimmassa savusaunassa Tupasvillassa Laukaassa. Toiminta rahoitettiin paikallisyhdistysten rahoituksella ja osanottajamaksuilla.

Kuvat yllä. Yhteisöllisyyttä vahvistavia Impi saunoo -tapahtumia järjestettiin eri puolella Suomea.

Maistuva maaseutu -makumuistoja mummoille ja papoille, työpajoja, sadonkorjuutoreja, kekrijuhlia ja -tapahtumia

Suomen 100-vuotisjuhlavuoden kunniaksi maa- ja kotitalousnaisten paikallisyhdistyksiä innostettiin järjestämään kylillä ja kaupungeissa erilaisia yhteisöllisiä tilaisuuksia yhteistyössä MTK:n, ProAgrian ja muiden alueellisten yhdistysten sekä yritysten kanssa. Erityisesti kekriperinteen elvyttämistä toivottiin. Tämän vanhan kansanperintemme on koettu jääneen Amerikasta rantautuneen kaupallisen halloweenin jalkoihin, vaikka alkujaan onkin kyse samasta kansanjuhlasta.

Maa- ja kotitalousnaiset toteuttivat toimintavuonna vahvasti Elo-säätiön hallinnoimaa Suomi 100 -juhlavuoden Syödään yhdessä -teemaa erilaisissa tilaisuuksissa, joita järjestettiin eri puolilla Suomea yli 100 kappaletta. Suomen itsenäisyyden juhlavuoteen liittyviä, yhteisöllisyyttä vahvistavia tapahtumia järjestettiin opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksen lisäksi maakunnallisilla hankerahoituksilla, paikallisyhdistysten rahoituksilla sekä osallistujamaksuilla.

Makumuistoja mummoille ja papoille -tapahtumissa haluttiin ilahduttaa erityisesti palvelutaloissa asuvia ikääntyneitä, jotka eivät enää voi lähteä kauempana järjestettäviin tilaisuuksiin. Nämä ikäihmiset ovat eläneet aikaa, jolloin nykypäivän yltäkyläisyyttä ei tunnettu ja syksyisin keitetty tarjosivatkin mummoille ja perinteisistä ruoista paikkakunnalla. Lisäksi oli Museovirasto dokumentoi uutispuuro oli juhlaa. Yhdistykset papoille joko uutispuuroa tai koostetun pitopöydän usealla eri järjestetty kekri- ja musiikkiohjelmaa. yhden tapahtuman.

Erilaisissa **työpajoissa** perehdyttiin suomalaiseen ruokakulttuuriin ja Maistuva maaseutu -teemaan. Käytännössä osallistujat kokeilivat perinteisten ruokien valmistusta. Osallistujien toivottiin hyödyntävän saatuja oppeja ja viedän tietoa edelleen eteenpäin. Myös koululaisille järjestettiin omia työpajoja.

Sadonkorjuutorit ja markkinat tarjosivat viljelijöille, jatkojalostajille, ruokayrityksille, käsityön taitajille ja yhdistyksille mahdollisuuden myydä tuotteitaan ja järjestää tarjoiluja. Tapahtumissa tavattiin tuttuja ja ne tarjosivat kohtaamispaikan tuottajien, palveluntarjoajien ja kuluttajien välillä.

Kekrijuhliissa kokoonnuttiin nauttimaan hyvistä, lähiseudun raaka-aineista tehdyistä herkuista ja kekriohjelmasta, jota varten oli tuotettu aineistoa yhdistysten käyttöön. Myös ulkopuolista ohjelmaa oli tilattu. Kekripukki vieraili osassa tapahtumia ja tanssiksikin pistettiin – perinteisten kekrijuhlien tyyliin.

Maistuva maaseutu -teemaa toteutettiin myös monin muin tavoin, kuten esimerkiksi:

- kokoonnuttiin yhdessä peltopiknikille tai luontoon syömään omia eväitä
- järjestettiin maahanmuuttajille erilaisia suomalaisen ruokakulttuuriin perehdyttäviä tapahtumia mm. sadonkorjuutapahtumia tai Pro Luomun luomupuuron syönnin maailmanennätyspäivän tapahtuman. Tapahtumilla haluttiin vahvistaa maahanmuuttajien kotoutumista.

Kuvat yllä. Maistuva maaseutu -tapahtumia Etelä-Pohjanmaalla ja Kainuussa

Hankkeet

Käytännöntietoa, taitoa ja työtä maahanmuuttajille

Käytännöntietoa, taitoa ja työtä maahanmuuttajille - Maa- ja kotitalousnaisten paikallisyhdistykset maahanmuuttajien kotoutumisen tukena maaseutukunnissa -hankkeen tavoitteena oli, että maahanmuuttajat verkostoituvat kantaväestön kanssa, oppivat suomalaisia tapoja, jäävät maakuntiin, erityisesti maaseudulle, pääsevät urapolulle ja löytävät paikkansa suomalaisessa yhteiskunnassa.

Maahanmuuttajien kotoutumista tuettiin seitsemän piirikeskuksen alueella eri puolella Suomea. Suosituimpia aktiviteetteja olivat erilaiset ruoka- ja leivontakurssit, mutta muutakin toimintaa järjestettiin.

Maahanmuuttajia otettiin mm. mukaan yhdistysten toimintaan kuten erilaisille retkille. Myös työllistymistä edistäviä kohtaamisia järjestettiin. Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskusten toimihenkilöillä oli tärkeä rooli toiminnan järjestelyissä. Edistysaskeleita otettiin paikallisyhdistysten ja maahanmuuttajien omaehtoisen kanssakäymisen lisääntymiseksi.

Hankkeen toteutukseen ja tuloksiin liittyvää viestintää toteutettiin monipuolisesti eri kanavien kautta. Hanke rahoitettiin pääasiassa työ ja elinkeinoministeriön tuella.

Maistuva maaseutu -retket valtakunnallisena jäsentapahtumana

Valtakunnallinen jäsentapahtuma toteutettiin toimintavuonna maakunnallisina Maistuva maaseutu -retkinä, joissa piirikeskukset toteuttavat retken pääosin toiseen maakuntaan. Retkien aikana tutustuttiin mm. maaseudun yrityksiin ja nautittiin maakuntien makuja. Retket ovat osa Suomen itsenäisyyden juhluvuoden Maistuva maaseutu -ohjelmaa ja ne olivat kaikille avoimia. Yhteisölliset retket järjestettiin opetus- ja kulttuuriministeriön tuella sekä osallistujamaksujen tuloilla.

Kuva. Kainuulaiset Maistuva maaseutu -retkellä Hailuodossa.

Virkistä itseäsi ja ryhdistä yhdistystäsi -tapahtumat

Maa- ja kotitalousnaisten erilaisten tilaisuuksien yhteydessä tuotiin esille järjestöasioita ja erityisesti tietoa vuoden alussa käyttöön otetusta jäsenrekisteristä. Uusi jäsenrekisteri otettiin vähitellen eri piirikeskuksissa käyttöön ja sen käyttöön ottamisen helpottamiseksi järjestettiin käyttökoulutuksia. Pioneerityötä tehtiin Länsi-Suomen maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen alueella. Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksesta on oltu mukana järjestöasioiden tiimoilta Etelä- ja Länsi Suomen piirikeskusten järjestöriesteilyllä, Keski-Suomen Impi saunoo -tilaisuudessa sekä muutamissa piirikeskusten juhlatilaisuuksissa. Tapahtumat on järjestetty ensisijaisesti piirikeskusten ja Opintokeskus Siviksen tuella sekä osallistumismaksuilla.

Järjestötiimi

Huhtikuussa perustettiin järjestötiimi, johon kuuluvat Aila Hakamäki Loimaalta, Outi Hantula Seinäjoelta, Niina Holm Mäntsälästä, Merja Kuuramaa Enonkoskelta ja Kaisa Oikarinen Kuusamosta. Järjestötiimin kanssa pohdittiin järjestön tulevaisuutta, ideoitiin toiminta-aiheita ja arvioitiin toteutunutta toimintaa. Järjestötiimin jäsenille on esitetty vuoden aikana mielipidekyselyjä esimerkiksi kysymyksiä kurssiaiheista. Rahoitus: opetus- ja kulttuuriministeriö

Vuoden maa- ja kotitalousnaisen valinta

Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksissa valittiin aktiivisia, järjestöä näkyväksi tuovia ja uusien toimijoiden innokkaita kannustajia vuoden maa- ja kotitalousnaisiksi. Valituiksi tulivat:

- Etelä-Pohjanmaa: Eeva Hunnako, Alavus
- Etelä-Savo: Pirjo Lahikainen, Ruokomäen kyläseura, Kangasniemi
- Etelä-Suomi
 - Etelä-Karjala: Soile Harmainen, Kannaksen Maa- ja kotitalousnaiset, Parikkala
 - Häme: Elina Vaittinen, Akaan Maa- ja kotitalousseura, Akaa
 - Kymenlaakso: Anu Porkka, Valkealan maa- ja kotitalousnaiset, Valkeala, Kouvola
 - Pirkanmaa: Pirjo Turvala, Sasin seudun maa- ja kotitalousseura ry, Hämeenkyrö
 - Uusimaa: Helena Holm, Askolan Vahijärven Maa- ja kotitalousnaiset, Askola

- Kainuu: Kaija Väisänen, Puolangan Väyrylän kyläyhdistys ry, Puolanka
- Keski-Pohjanmaa: Seija Varila, Perhon maatalousseura, Perho
- Keski-Suomi: Sisko Lähteinen, Saarijärven maa- ja kotitalousnaiset, Saarijärvi
- Länsi-Suomi
 - Satakunta: Terttu Mäki-Korvala, Kankaanpään maa- ja kotitalousnaiset, Kankaanpää
 - Varsinais-Suomi: Hilikka Kraama, Metsämaan Maa- ja kotitalousnaiset, Loimaa
- Oulu: Ulla Käkilehto, Vuotungin maamiesseuran naisosasto, Kuusamo
- Pohjois-Savo: Sirkka Toivainen, Lapinlahden maaseutuseura ry, Lapinlahti
- Lappi: Oili Kouvoaari, Pasmajärven maa- ja kotitalousseura, Kolari
- Pohjois-Karjala: Anne Saukkonen, Liperin Maa- ja kotitalousnaiset, Liperi
- Pohjois-Savo: Sirkka-Liisa Toivainen, Lapinlahti

Vuoden maa- ja kotitalousnaisten valintaprosessi ja palkitseminen tapahtuu piirikeskusten rahoituksella.

Kinkkutemppu

Maa- ja kotitalousnaiset olivat toistamiseen mukana kinkkutemppu-kampanjassa, jossa kerättiin kinkun paistossa valuneet rasvat talteen ja niistä tehtiin uusiutuvaa dieseliä. Keräys laajeni lähes valtakunnalliseksi, jonka johdosta kansalaiset lähtivät mukaan edellisvuotta innokkaammin. Kinkkurasvaa palautettiin noin 145 000 taloudesta, joka oli lähes nelinkertaisesti edellisvuoteen verrattuna. Rasvasta valmistettavalla dieselillä voisi ajaa 14 kertaa maapallon ympäri. Dieselin tuotosta lahjoitettiin 25 000 € hyväntekeväisyyteen.

Maa- ja kotitalousnaisten roolina oli viestiä asiasta ja muistuttaa, ettei paistinrasvoja saa kaataa viemäriin. Kinkkutemppu oli useiden eri toimijatahojen yhteistyöprojekti, joka toi konkreettisen esimerkin kiertotaloutta kuluttajien arkeen ja helpon mahdollisuuden osallistua mukaan omalla teolla. Hanketta toteuttivat Kemianteollisuus, Neste, K-ryhmä, Lassila & Tikanoja, Suomen Pakkauskierrätys RINKI, Atria, HKScan, Snellman. Honkajoki, Vesilaitosyhdistys, Suomen Kiertovoima ry KIVO ja kunnalliset jätelaitokset, Suomen Kuntaliitto, Maa- ja kotitalousnaiset sekä Ympäristöteollisuus- ja palvelut YTP ry. Kampanja toteutettiin yritys yhteistyöprojektina.

Järjestötuotteet

Järjestötuotteiden varasto, myynti ja toimitus siirrettiin heinäkuussa Koskenkorvalta Maa- ja kotitalousnaisten Keskukseen. Toimintavuoden uusia välitystuotteita olivat Suomi 100 juhluvuoden termospullo, termosmuki ja juoksuvyö. Työ uusien hopeakorutuotteiden saamiseksi järjestötuotteeksi aloitettiin.

VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI

Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen toimintavuoden viestinnän kärjet liittyivät Suomi 100 -juhluvuoteen, Maistuva maaseutu -teemaan ja Vuoden maisemateko -kilpailuun.

Keskuksen viestintäpäällikkö suunnitteli ja toteutti valtakunnallista viestintää ja markkinointia hallituksen ja toiminnanjohtajan linjausten mukaisesti kesäkuuhun saakka. Vanhempain- ja äitiysvapaasta johtuen keskuksessa ei kesän jälkeen ollut viestintäpäällikköä. Taloudellista syistä sijaista ei rekrytoitu.

Keskuksen henkilöstö osallistui viestintätoimenpiteiden suunnitteluun ja toteutukseen. Vastuu alueellista viestinnästä oli piirikeskuksilla.

Sisäinen viestintä

Me maa- ja kotitalousnaiset -uutiskirje lähetettiin viisi kertaa. Uutiskirjeen vastaanottajina olivat Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskusten toimihenkilöt, piirikeskusten hallitukset, Keskuksen hallitus, ProAgria Keskusten liitto ja hallitus sekä ProAgrian viestijät. Uutiskirjeessä oli koottuna ajankohtaisia asioita toiminnasta sekä piirikeskusten kuulumisia. Viestintäpäällikkö kokosi tiedotteen toimihenkilöiden teksteistä ja lähetti sen Myllyn uutiskirjeohjelmalla. Yhteisistä asioista viestittiin myös asiantuntijoiden webex-palavereissa, sähköpostitse, koulutuspäivillä ja muissa tapaamisissa.

Jäsenviestintä

Maa- ja kotitalousnaiset ja ProAgria ja ottivat vuoden alussa käyttöön uuden valtakunnallisen jäsenrekisterin. Rekisteriin siirrettiin yhdistysten ja jäsenten tiedot. Keskuksen toimintaan se ei vielä vaikuttanut.

Keskuksesta lähetettiin yhdistyskirje helmikuussa ja lokakuussa. Kirjeissä annettiin paikallistoimintaa varten vinkkejä. Ideoita tarjottiin myös internetsivuilla, erityisesti Yhdistyssivuilla, Maa- ja kotitalousnaisten Facebook-sivuilla sekä Koti ja maaseutu -lehdessä. Jäsenviestinnän keskeisinä aihoina toimintavuonna olivat Suomi 100 -juhluvuoden Maistuva maaseutu -teema ja Impi saunoo! -tapahtumat 11.6., Makumuistoja tempaus, tutustumiskäynnit paikallisiin ruokayrityksiin, maistuva maaseutu -retket, kekriruokakurssit, perinneruokatyöpajat, ruokamaisemaan tutustuminen ja 100 vuotta suomalaista maisemaa -tapahtumat.

Mediaviestintä

Toimintavuonna lähetettiin Cision-palvelun kautta seuraavat tiedotteet:

- Pellava ja hamppu ovat suomalaista superruokaa 26.1.
- Peruna, palaa takaisin lautaselle! 9.2.
- Etsi ja hoida itsenäisyyden merkit maisemassa 23.2.
- Suurenmoista soppaa pakkaspäiville 1.3.
- Mämmien (ja ämmien) yö Seinäjoella, Hämeenlinnassa ja Savonlinnassa 9.3.
- Laidunpankki.fi uusiutui – lisää palveluja ja mahdollisuuksia 21.3.

- Ympäristösopimusten hakuaika on nyt! 2.3.
- Asta Asunmaalle Jaakko Kolmosen tunnustuspalkinto 6.4.
- Löydä korva- ja huhtasienet ja muut kevätmetseen aarteet 24.4.
- Yli tuhat impiä saunoo 11.6., 24.5.
- Kesän rennot ruokajuhlat 15.6.
- Maistuva maaseutu -kekritapahtumat ja makumuistot juhlistavat Suomea 4.9.
- Ruokahävikin vähentäminen maa- ja kotitalousnaisten tähtäimessä 11.9.
- Mervi Mäki-Neste Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen hallituksen puheenjohtajaksi 23.11.
- Vuoden maisemateko 2017 -tunnustus Kainuuseen Vienan reitille 23.11.

Mediaseuranta

Keskuksen mediaseuranta tehtiin sekä Cision-palvelulla että kokoamalla piirikeskusten tietoon tulleita osumia (lähinnä paikallis- ja maakuntalehdet ja radiot). Pelkästään Cisionin kautta saatiin 1 213 osumaa, josta kasvua edellisvuoteen oli yli 35 %

Verkko- ja someviestintä

Valtakunnallisilla verkkosivuilla ja piirikeskusten alueellisilla sivuilla vieraili vuoden 2017 aikana yhteensä yli 105 000 kävijää. Yksittäisiä käyntejä oli lähes 145 000. Kukin kävijä vieraili keskimäärin 1,9 sivulla, kaiken kaikkiaan sivuja selailtiin vuoden aikana 270 000 kertaa. Sosiaalisen median kautta nettisivuille päätyneiden kävijöiden määrä kasvoi noin 20 % edellisvuodesta.

Verkkosivuille tuotettiin uutta sisältöä kuten uutisia Ajankohtaista-osioon sekä kauden ruokaohjeita ja muita vinkkejä Vinkit ja teemat -osioon. Uutena teemallisena kokonaisuutena tehtiin Pure peruna -hankkeen sisältö. Alueellisesta sisällöstä vastasivat piirikeskukset.

Vuonna 2017 päivitettiin kolmea blogia: puheenjohtaja Maija Silvennoisen ”Kauhanvarressa Maija”, maisema-asiantuntijoiden ”Maisema mielessä” ja yritysasiantuntija Soili Hypenin blogi ”MaaKotkan pesästä”. Blogisisällöt ovat saaneet mukavasti näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa.

Facebook-sivujen tykkääjien määrä nousi 3 472 henkilöstä 4 032 henkilöön. Julkaisujen kattavuus on vaihdellut päivittäin muutamasta sadasta parhaimmillaan yli 6 000 henkilöön. Viikoittain Facebook-julkaisut tavoittivat useita tuhansia ihmisiä, enimmillään yli 10 000 henkilöä. Julkaisuihin reagoitiin (tykkäykset, jaot, kommentit) yli 38 000 kertaa vuoden aikana. Maksullista Facebook-markkinointia tehtiin pienellä budjetilla, mutta tulokset olivat hyviä.

Instagram-tiliä on käytetty aktiivisesti toimintavuoden aikana. Sisältö on keskittynyt ruokiin, maisemiin ja järjestön ihmisiin. Myös jäsenten kuvia, tunnisteella #maajakotalousnaiset #juuretmaalla ja #mknmaisema on jaettu tilille. Päivityksiä tehtiin vuoden aikana yli 190. Kuviin on reagoitu muutamasta kymmenestä yli sataan kertaan. Instagram-tilin seuraajien määrä nousi 500 seuraajasta lähes tuhanteen seuraajaan vuoden 2017 aikana. Tunnisteella #maajakotalousnaiset on tehty yli tuhat julkaisua ja tunnisteella #mknmaisema lähes 700 julkaisua.

Vuoden aikana Twitterissä tehtiin tai jaettiin yli 350 tviittiä, joita on näytetty yli 100 000 kertaa. Sisältö on keskittynyt Maa- ja kotitalousnaisten toiminnan ja vaikuttavuuden esilletuomiseen, keskittyen erityisesti palveluihin ja hankkeisiin, tiedon jakamiseen sekä sidosryhmien tviittien jakamiseen. Seuraajia oli helmikuussa 2018 yhteensä 520.

	Maa- ja kotitalous @maajakotitalous · 23. marrask. Onnea uudet Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen hallituksen puheenjohtaja Mervi Mäki-Neste ja jäsenet Tarja Tervo ja Marttiina Sihvola. Tiukka äänestys ja kova kisa kokouksessa tänään! #maajakotitalousnaiset #järjestö #naisissamaaseudunvoima #juuretmaalla Näytä tviittaustoiminta	1 150
	Maa- ja kotitalous @maajakotitalous · 12. lokak. Laidunnuksen positiiviset vaikutukset ympäristölle ovat merkittävät, Elävää maaseutua taajamiin -hankkeen näkökulma on #ympäristökasvatus twitter.com/korhonenik/sta... Näytä tviittaustoiminta	965
	Maa- ja kotitalous @maajakotitalous · 23. marrask. On taas aika palkita vuoden maisemateko. Onnittelut Pentti Kinnunen, Pauli Heikkinen ja Juha Kinnunen upeasta työstä Vienan reitin kehittämisestä Kainuussa! #vuodenmaisemateko #maisema #kainuu #suomi100	908

Maa- ja kotitalousnaisten Youtube-tilillä julkaistiin vuonna 2017 yhdeksän videota. Videot on jaettu aina myös suoraan Facebookissa, joissa ne ovat saaneet hyvän kattavuuden, esim. Keitä mämmiä kotona -videota on katsottu yli 7 000 kertaa.

